

Grad igjennem, at vi ikke en Gang faae en Meddelelse fra den høitærede Regjering, saaledes som i andre konstitutionelle Lande, om, hvorledes Rigets Stilling er i det Hele, og der kunde dog være Opfordring til i Tider som disse at faae nogle Oplysninger, om, hvorledes vor Regjering mener, at Danmarks Stilling til sine nærmeste Naboer er, eller hvorledes den vil blive i den nærmeste Fremtid. Heller ikke dette faae vi, men en høist ufuldkommen Meddelelse om, hvorledes den finantstille Stilling er efter selve Finantsloven. Da det nu er saaledes, har jeg søgt at faae nogle Tilføjelser frem, for at man kan supplere dem med dem, der staa i Finantsloven, saaledes at man dog nogenlunde kan faae at se, hvad de danske Stattedere må ud med, og som maa vise, hvor overbeholdt Danmark er, og hvorledes det næsten bliver umuligt for det danske Agerbrug at udholde Konkurrencen. Det ærede Ministerium kunde vel isølge sin Stilling som staaende de store Landbrug nær komme med Oplysninger om, hvorledes for Danmarks Bedkommende Konkurrencen med Danmarks vigtigste Udførsels-Artikler baade fra Ost og Vest arbejder paa at nedsette det danske Marked. Jeg skal begynde med at sige, at, naar der i en saadan Finantslov som denne, hvor der for Exempel staar opført paa § 21 paa Udgiftsiden: Udgifter for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet: 920,000 Kroner, saa maa man efter hele den Stilling, som gjælder her i Landet, sige, at det er i den Grad misvisende, at, hvis en Udlænding vilde tage den danske Finantslov og se, hvad Danmark giver ud til Undervisningsvæsenet og Kirkevæsenet, saa give disse Tal et fuldstændig forkert Resultat. Finantsloven er for saa vidt en stor Usandhed, og saa længe dette bliver ved, og saa længe man ikke sørger for at faae det op om ikke i selve Tallene, saa dog som oplysende Anmærkninger paa selve Finantsloven, saa staa dog Finantsloven, uagtet de mange Aar, der ere gaaede siden Rigsforsamlingen, i den Grad tilbage, at vor Finantslov ikke indeholder nogen Oplysning for vore Omboende og knap nok for Landets egne Behoere, der dog ogsaa skulde have nogen Oplysning om disse Ting. Baade det høitærede Ministerium og et foregaaende har med meget stor Styrke villet gjøre sig til Herrer f. Ex. over Landets Folkeskolevæsen og har betragtet det næsten, som om det danske Skolevæsen var et Statskolevæsen. Det er nu heldigt, at det ærede Ministerium dog ved et enkelt Skridt aldeles tydelig har vist, at det dog opfatter Skolevæsenet i Danmark kun som Kommunaleskolevæsen og ikke som Statskolevæsen; thi ellers vilde det have overtraadt — jeg kalder det nu ikke overtraadt, efter min Mening har det handlet fuldkommen lovlig — en Lovbestemmelse, som siger, at en Embedsmand under Ministeriet ikke kan modtage Titel og Rang under sin Embedsvirksomhed. Naar dette alligevel

er stet overfor et Medlem af Skolevæsenet, ser man deraf, at Ministeriet selv maa antage, hvad jeg ogsaa finder fuldstændig rigtigt, at det er et Kommunevæsen. Men Geistligheden derimod maa være en Statsgeistlighed, og hvor paa denne Finantslov staa disse Statsembedsmænds store Lønninger? Ere de at finde mellem disse 920,000 Kr., som staa under Kirke- og Undervisningsvæsenet paa denne Finantslov? Ingenlunde! Men det er vel en Kamp værd i Folket at faae de Penge op paa Finantsloven, som det danske Folk maa slide og slebe for i daarlige Aar for at lønne tusinde Statsembedsmand, som ikke staa opførte paa Finantsloven. Vi skulle derfor ogsaa nytte Finantslovens 1ste Behandling til at faae det rigtig klart frem, hvilke Penge det danske Folk er i Stand til at bringe frem af Jorden i Form af Skatter og Afgifter i disse Tiemed, og saa have vi tillige den Tilfredsstillelse overfor et Ministerium som det nuværende at gjøre opmærksom paa, hvorledes Skatteforholdene ere heri Landet. Jeg skal i den Henseende tale med den allerførste Uforbeholdenhed, og jeg haaber, at den høitærede Formand ikke vil afbryde mig, naar jeg kommer ind paa dette Punkt. (Uro i Salen). Jeg vil gjøre de ærede Herrer, som bruge Rigsdagsalen til Samtale, opmærksomme paa, at det Foredrag, jeg holder, vistnok vil være en halv Times tid endnu. Jeg siger altsaa, at, for at faae nøie Kjendskab til, hvorledes den økonomiske Stilling for Diebliffet er her i Danmark, maa man vide, hvad der tilbids i Statspiemed udredes udenfor de Summer, som ere opførte paa denne Finantslov. Jeg havde stor Lyst til, hvis jeg kunde vente, at et Raad i den Retning vilde blive fulgt, at gjøre en Hensjilling til det høitærede Ministerium. Vi have og lønne et statistisk Bureau. Jeg veed ikke, om det er Praxis her i Landet, at man bruger det statistiske Bureau til at faae de Oplysninger frem, der svare virkelig til de døbliffelige Forhold, eller om det statistiske Bureau selv mener at kunne vælge, hvilke Punkter det ønsker at undersøge. Jeg kan dog ikke tænke mig Tilstanden saaledes, at, medens vi have en saadan Indretning under Staten, denne da kan finde det rigtigt at undersøge Noget, som aldeles ikke har ringeste Hensyn til de foreliggende Tilstande. Det, hvorfor vi egentlig skulle have et statistisk Bureau, lader man ligge, og saa har man den Ulykke ved det statistiske Væsen, at det altid kommer flere Aar bagefter med sine statistiske Oplysninger. Jeg vilde ønske, at det statistiske Bureau nu lod sin Opmærksomhed udelukkende være henvendt paa de økonomiske Forhold, paa, hvilke Resultater der kan udtrages af den nuværende Tilstand; thi jeg ser denne virkelig ikke i et saadant rosenfarvet Lys, som det lod til, at den høitærede Finantsminister faae den, da han jagde, at Tilstanden var ret tilfredsstillende. Svormeget tror man, at vore Amtskommuner, som have overtaget en Del af Sta-